

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (ה)

ההפטרה: "אתה בן אדם" (יחזקאל מג)

פרשת תצוה

...להעלות זר תמיד באוהל מועד מוזהר לפרוכת" (כז, כ-כא)

בלב כל יהודי צריך לדלוך "נר תמיד" - נר אלוקים, אבל לא רק "באוהל מועד" - קרי בבית הכנסת ובבית המדרש. בשעת לימוד התורה והתפילה אלא גם "מחזן לפרוכת" - גם ברחוב, בשעת העבודה, בעסקי החולין ובמעשים שבין אדם לחברו יהיה רצון ה' נר לרגליו.

"את הכבש האוהל תעשה בבורך ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" (כט, לט)

צריך האדם להשתדל לעבוד את השם יתברך בשנות נעוריו, "בבורך" חיו שהוא בריא בגופו ובמלוא כוחו, אבל דעתו עדיין קלה ורופפת, וגם לעת זקנותו "בין הערבים" שדעתו מיושבת עליו איתנה ולמודת ניסיון אבל כוחות גופו נחלשים והולכים.

לכן עליו ללמוד מתמיד של שחר ש"שמש חיו" מתחילה לזרוע שלא ללכת שולל אחר הבלי העולם הזה, ואילו מתמיד של בין הערבים שאפילו בערוב ימיו עליו להתחזק בעבודת השם יתברך, כי הם ורק הם ינחילו לו חיי נצח ויהיו עליו למליצי יושר בעולם שכולו טוב.

"אזות בשנה יכפר עליו לדורותיהם" (ל)

"אחת בשנה יכפר עליו" סופי תיבות 'תורה'. בזמן שביית מקדש היה קיים היו הקרבנות והקטורת מכפרים על עוונות עם ישראל, ועתה שאין לנו בית המקדש עלינו לעסוק בתורה, שכל העוסק בתורה ומקיים את המצוות כאילו הקריב קורבנות והיא מכפרת עליו, וזה שנאמר: "לדורותיהם" - שהתורה מגינה ומכפרת על לומדיה בכל הדורות.

אורה של השבת

מעשה שהיה

אני גר ביישוב שנחשב בין היישובים העשירים בארץ, ומתעסק בסחר בינלאומי. במהלך השנים נכנסתי לקשיים וכמעט פשטתי את הרגל. היו אלו ימים קשים מאד כי במקום שאני גר אין קיום ללא כסף. איני מדבר על אוכל וקורת גג, החיים הרגילים יקרים מאד אם יום הולדת לילד בן שלושה עולה 200 ₪, במקום שאני גר זה יכול לעלות מאה אלף ₪ ולא הגזמתי בכלל. כדי להישאר בחוג אליו נכנסתי אני צריך 300,000 ₪ בחודש.

לפתע מצאתי את עצמי מתחיל לחשבן הוצאות חשמל ורכב וחיות נסיעות והוצאות, לאחר כמה חודשים הבנתי שנאלץ לעבור מהמקום ולא רק בגלל הבית שהיינו חייבים למכור אלא בגלל אותן הוצאות מוגזמות שהחברים של ילדיי היו רגילים להם. בדיוק באותה תקופה קיבלתי הצעה לעבוד אצל אדם צעיר, עשיר מאד שעסק אף הוא במסחר בינלאומי, אבל אם אני הייתי בדרגה של מיליונרים הוא היה בדרגה של מיליארדים. הוא היה אדם חרדי שלמרות עושרו המופלג הוא מקפיד על שמירת המצוות קלה כבחמורה, הוא שמע עלי והחליט להציע לי עבודה באחת החברות שלו.

ההצעה שלו הצילה אותי ממש, והשאירה אותי ואת משפחתי על מקומנו מבלי צורך לעבור דירה ולעזוב את עולמם של ילדנו. התחלתי לעבוד אצלו, הוא היה מעסיק תובעני אבל הוגן. הוא דרש

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שעות חורף * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:35 - 8:31 כניסת שבת: 5:07 יציאת שבת: 5:59 יציאת שבת: 6:36

ד. אם יש לו ספק אם נעשה במים מלאכה, המים כשרים לנטילת ידיים (קו"ע ס"א) ויכול לברך על זה "על נטילת ידיים" (נבואה"ל למשנ"ב ד"ה "מים" על סעיף יא, ילקו"י סי' קס"ג).

אך אם יש לו מים אחרים שאין בהם ספק, טוב שייטול בהם את ידיו (קו"ע ד"ה "מים" על סעיף יא, ילקו"י סי' קס"ג) ש"מ"י וז"ל וז"ל הכללים סתם ויש הלכה כסתם מכל מקום צדית יוסף משמע שהוא מלמד כמו שאומר שאם חיו מקיים נטילת ידיים כלאו קשה לנעונו, וכ"כ משנ"ב ס"ק נב בדעת ש"י, הלכות עולם לגר"ע יוסף ח"א עמ' שמאל.

ה. אם הניח בקבוק חלב חם של תינוק בתוך כלי עם מים צוננים כדי לקררו, אין ליטול מהם ידיים כיוון שנחשבים כמים שנעשה בהם מלאכה (הלכות עולם עמ' שלט, ילקו"י סי' קס"ט, הלכה בדורה סי' קס"א) והוא הדין להניח שמנים מאכל או משקה לתוך קערה של מים חמים לחממם, מים אלו פסולים לנטילת ידיים [אף אחר שנצטננו] (פסקי תשובות ס"ה).

אך אם הניח מאכל או משקה צונן בתוך מים צוננים כדי למנוע מהמאכל או המשקה להתחמם מחום היום אינם נחשבים כמים שנעשה בהם מלאכה (משנ"ב ס"ק ט, ילקו"י סי' קס"י).

ו. מים חמים שנותנים בתוך בקבוק גומי ונותנים אותם על הגוף לרפואה כדי לחמם את הגוף ולשכן באבים פסולים לנטילת ידיים [גם אחר שנצטננו] וכל שכן בזמננו שאין דרך להשתמש במים אלו ודרך בני אדם לשופכם (הלכה בדורה ס"ט, ילקו"י סי' קס"ט, ק. ילקו"י סי' קס"ח פסקי תשובות ס"ה).

ז. אם נתן מים בכלי לבדוק אם הכלי נקוב או לא, המים שבכלי כשרים לנטילת ידיים ויכול לברך עליהם "על נטילת ידיים" (ק. ילקו"י סי' קס"ח, הלכות עולם עמ' שלט ס"ד) (מ"מ אם הכלי מנוקב צריך להעביר את המים לכלי אחר לצורך הנטילה בגלל שכלי מנוקב פסול מלמשש לנטילה).

הטעם: כיון שאין המים האלו פועלים שום פעולה בכלי, אלא רק לקבל מידע אם הכלי שלם או נקוב. אך אם יש לו מים אחרים שלא נעשה בהם שום מלאכה עדיף לקחתם ולא את מים אלו (ע"פ ש"ע סי' ק"א והלכה אללנו כחן בסעיף ד' ע"פ ק. ילקו"י סי' קס"ט).

ח. אם נתן מים בשמים בתוך המים לנטילת ידיים כדי להשיבם שיהיה בהם ריח טוב הם כשרים לנטילה, והוא הדין אם נתנו במים חומרים כימיים כדי לשמרם ולנקותם שכשרים לנטילה (הלכה בדורה סי' קס"ח).

ט. מים שנגע בהם אדם שלא נטל ידיו כשרים לנטילת ידיים לסעודה (הרמ"א סי' קס"א, משנ"ב ס"ק נד, כה"ס ס"ק נט), אבל מים שנגע בהם מי שעדיין לא נטל ידיו לשחרית נפסלו לנטילה מפני רוח רעה ששורה עליהם (הלכה בדורה סי' קס"ל).

אין ליטול ממים שנטל בהם חברו את ידיו (הרמ"א סי' קס"א).

י. מים ששהו תחת המיטה [אפילו מכוסים] (שפתי כהן ס"ק ד) וישנו על המיטה, נכון להחמיר שלא ליטול ידיו במים אלו (ע"פ ש"ע סי' קס"א) (לא לנטילת ידיים של שחרית, לא לסעודת פת, ולא ביציאה מהשירותים).

ובשעת הדחק כגון: כשאין לו מים אחרים ייטול ידיו במים אלו, ויברך בשם ומלכות על נטילת ידיים (הלכה בדורה סי' קס"ח, וסי' ד' ס"ד עיין הלכות עולם ח"א עמ' נט).

על מה צריך ליטול ידיים?

יא. אם אוכל פחות מכזית [27 גרם] לחם מעיקר הדין אינו צריך ליטול ידיו (קו"ע אורח"י סי' קנח ס"ג).

הטעם: ששיעור פחות מכזית לא נחשב שיעור אכילה אף לברכת המזון (משנ"ב ס"ק י).

מכל מקום המחמיר ליטול בכל זאת את ידיו [בלא ברכה] תבוא עליו ברכה (משנ"ב ס"ק י, הלכה בדורה ס"ז, ילקו"י סי' ד, כה"ס ס"ק י).

יב. אם מתכוון לאכול כזית [לספרדים 27 גר' ולאשכנזים 30 גר'] ומעלה לחם (ופחות מכביצה) ייטול ידיו ללא ברכה, ואם מתכוון לאכול מכביצה ומעלה [לספרדים מ-50 גר' לאשכנזים 57 גר'] נוטל ידיו בברכה (קו"ע ס"ג, פסקי תשובות ס"ז, הלכות עולם לגר"ע יוסף עמ' שטז, ק. ילקו"י סי' קנח ס"ד).

הטעם: משום שלענין טומאה פחות מכביצה אינו מקבל טומאה מהתורה ולא יטמא הלחם בנגיעה בידים לכן יש לומר שגם על נטילה זו לא גזרו, או אפשר לומר שלענין ברכת המזון נחשבים כאכילה שהרי מכזית מברך ברכת המזון א"כ יהיה נחשב גם לנטילת ידיים ולכן מכזית עד כביצה נוטל בלא ברכה (משנ"ב ס"ק ט).

יג. אם בשעה שנטל ידיו היה בדעתו לאכול כביצה לחם ונטל ידיו בברכה ואח"כ כשהחל לאכול היה קשה עליו הדבר לאכול כביצה לחם, אינו חייב מן הדחק לדחוק עצמו לאכול, ואפילו כזית. ואין לחוש בזה לברכה לבטלה, היות שבשעת הנטילה כיוון לאכול כביצה. מכל מקום אם אפשר ישתדל לאכול כביצה לחם מחמת הברכה שבידו (נבואה"ל פ' שמיני ס"א, הלכות עולם ח"א עמ' שטז ס"ב, הלכה בדורה סי' קנח ס"ה, כה"ס ס"ק ו).

שעור לגברים באשדוד בימים א-ד מ-7:00 עד 8:30 בערב בנושא: טור שולחן ערוך על הסדר מהתחלה עם הרב אשר סגב בבית"כ שלום אמוזג רח"י יעקב שדה 5 (במקלט) אזור ב'

משדרי "האיחוד" טל: 08-8644452 *לא לעיין בתפילה* דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

נאמנות מוחלטת, יושר ושקיפות בכל מה שנוגע לעבודה, והייתי חייב לתת את מלוא התפוקה שלי. חלק גדול מהמסחר נעשה עם מדינות לא דמוקרטיות בלשון המעטה, מדינות שבראשן עמדו שליטים עריצים מאד והבוס שלנו הצליח לקנות את אמונם ולנהל מסחר חובק עולם שהפך אותו לאיש עשיר בקנה מידה עולמי. בחברה היו מועסקים מאות עובדים ועשרות בכירים ומטבע הדברים שוחחנו אודותיו אם כי נוהרנו לא לגלות מידע עסקי אפילו זה לזה. זה היה אחד התנאים הכי חשובים, כי היו שאיבדו את משרתם בגלל שדיברו. מכיוון שהוא היה חרדי ואנו חילוניים, ביקשנו לבדוק אם הוא באמת שומר מצוות כפי שהציג את עצמו או שזו רק תחפושת, ובמשך השנים קיבלנו הוכחות שהוא אכן שומר מצוות ומקפיד על קלה כבחמורה. כמו כן החיים שלו היו יחסית די צנועים, הוא התאים את עצמו לגמרי לשכונת מגוריו בעיר חרדית, אמנם בבית יפה ורחב ידיים אך לא בשכונת יוקרה ולא בגינונים של עשיר בסדר גודל כמותו. למי שמביט בו הוא נראה אברך לכל דבר ואפילו מהנזעמים והביישניים, ניגוד מוחלט להיותו קשוח בעסקים, דבר שעורר את הערצתנו והתפעלותנו מהאיש.

פעם ישבנו כמה מנהלים ומישהו אמר כי לכל דבר יש מחיר, וכי כל בן אדם יעקוף את העקרונות שלו בשביל סכום כסף כלשהו. היה בינינו מנהל דתי שאמר: "זה די נכון, אבל אני אומר לכם שאדם שהוא ירא שמים לא יעבור על עיקר מצוות הדת עבור כל כסף שבעולם". התחלנו להתווכח, הוא אמר: "בקרוב הדתיים יהיו שיתפתו לעבור עבירה בעד כסף אבל בנושא השבת למשל, גם במחיר גבוה מאד אנשים לא יחללו שבת, חוץ מאנשים חלשים מאד שאינם יראי שמים".

לא קיבלנו את דבריו, "הכל טוב ויפה אבל תמורת מליון דולר יהיו שירשו לעצמם", אמרנו. אך הוא התעקש "לא ולא", העלינו את הסכום ליותר אך הוא נשאר בשלו, "מי שירא שמים לא יחלל שבת בעד שום סכום שבעולם", הוויכוח הזה נחרט במוחי ולא חשבתי שהוא יתממש במציאות. ובשבת אחת זה קרה...קיבלתי טלפון בליל שבת מסגן של שליט אפריקני שניהל מסחר של מיליארדי דולרים עם הבוס שלי, אף פעם לא דיברתי אתו אלא רק עם הכפופים לו. "אני חייב לדבר עם הבוס שלך", אמר, חטפתי אלם. איך אומר לו שהבוס שלי לא מדבר בשבת. "הוא לא כאן", השבתי. "אני יודע, אני גם יודע שהוא לא מדבר בטלפון בשבת, אבל יש כאן מקרה חירום והשליט רוצה לדבר אתו. התחלתי לגמגם ושמעתי קולות ואז השליט עצמו דיבר: "אנחנו לא מתקשרים אליך סתם ניסינו להתקשר אליו, הטלפונים שלו כבויים, אנחנו יודעים שהוא לא מדבר בשבת ולכן אני מתקשר אליך, אתה יוצא אליו ואומר לו לענות לטלפון בגלל מקרה חרום שמסכן הכל".

הייתי בחרדה עצומה "הוד מלכותו, יש הוראה מצדו שלא להפריע לו בשבת בשום עניין", אמרתי. הוא קטע אותי בזעם: "אבל כעת אני נותן לך הוראה שאתה חייב ללכת אליו, שיבין שאם אני מתקשר אליו מדובר בסכנה גדולה, יותר מזה איני יכול לומר". "בסדר, הוד מלכותו, אני אצא מיד אליו", וכך עשיתי. יצאתי מביתי ונהגתי במהירות לעבר עיר מגוריו, הגעתי למקום הכי קרוב לביתו שבו ניתן להגיע עם הרכב ומשם רצתי לביתו, השעה הייתה 10:30 בערב. נקשתי בדלת הכניסה, לאחר 2 דקות פתח לי את הדלת ילד בן 12, אני חייב לדבר עם אבא אמרתי, והוא קרא לאביו. מיד שראה אותי הבין שלא הגעתי סתם "קרה משהו?" שאל. "כן", השבתי וסיפרתי לו את השיחה עם השליט, "אבל הוא יודע שאני לא מדבר בשבת, למה הוא מנסה בכללי?" שאל, "הוא אמר לי למסור לך שהוא יודע שאתה לא מדבר בשבת ובכל זאת הוא מבקש שתתקשר וציין שמדובר בסכנה..." הוא עצם דקה את עיניו ואחר אמר: "תראה, אני לא יכול להתייחס לזה כאל פיקוח נפש... לא הוא ולא אף אחד יכול לסכן אותנו, זה לא מצדיק חילול שבת". "אבל...אולי זה המסחר, אולי יש שם מהפכה ואתה תפסיד את כל הכסף שלך" אמרתי. "אין שום היתר לחלל שבת בשביל ממון". "זה לא הממון, זו כל הפרנסה שלך וגם כל התרומות שלך, שמעתי שאתה תורם מיליוני דולרים בכל חודש". הוא צחק צחוק מר: "ניסיון יפה מצידיך, אהבתי את הקטע של התרומות. אתה יודע איפה ללחוץ עלי, אבל צר לי זה לא יקרה".

התחלתי לרעוד מפחד: "תגידי, אין איזה היתר לפי התורה לגבי סכום שמעל מיליארד דולר? אני יודע?", הוא התחיל לצחוק ואמר: "האמת שיש כמה רחובות מכאן רב שאני יכול לשאול", "יופיי", "אבל אני אפילו לא אלך לשאול", "למה???" שאלתי נדהם. הוא ענה לי תשובה שלא אשכח לעולם: "כשיהודי רוצה להתיר לעצמו משהו הוא הולך לרב, אבל אני לא רוצה להתיר לעצמי את העניין". והתחיל לספר

על עצמו: "לא נולדתי אדם חרדי, תתפלא גדלתי כל ימי כחילוני, יום אחד הגעתי בטעות לערוץ 'הידברות' וכבר חשבתי לעבור לערוץ אחר אך משפט אחד ששמעתי מפי הרב שדיבר גרם לי להישאר ולהקשיב כל הלילה, "אתה לא עושה טובה לאף אחד שאתה דתי, זו טובה שאתה עושה לעצמך, אם אתה לא מבין את זה לעולם לא תהיה דתי, גם אם תלך עם כיפה וזקן", במשך שבוע צפיתי בעשרות שעות של שיחות ואחר כך שיתפתי את אשתי ושנינו התחלנו להתעניין בדת והפכנו לחרדים לכל דבר ועניין, ובכל יום שעובר אנו רואים באופן מוחשי שהדת לא רק שעשתה לי טובה, היא הצילה את החיים שלי, היא נתנה להם משמעות. וכעת אתה מגיע אלי עם טיעון שבכלל לא מתחיל אצלי. אני לא רוצה לעקוף את השבת, כל הבסיס ממנו הגעתי לדת היה שאני לא עושה שום טובה לאף אחד אלא היא עושה לי, וזה כל כך נכון. כל שבוע אני ממתין לה בציפייה, היא שומרת עלי יותר משאני שומר עליה, ואני לא מדבר על עסקים אלא על המשפחה שלי, היא מחברת אותי למשפחה. היא שומרת לי על הדבר היחיד שיישאר מהממון שלי ומהצלחות המדומות שלי. והנה כעת הפרעת לי לבחון את הבן שלי, כל מה שאני רוצה זה לשבת איתו ולא מעניין אותי אף שליט, פרט למלך מלכי המלכים הקב"ה", סיים את דבריו. "אני המום מהסיפור שסיפרת לי כעת" אמרתי בהתרגשות, "אך מה אני עושה עכשיו?", "אני אוסר עליך להתקשר אליו בענייני ואני ממליץ לך לא לענות לו, אך אם אתה פוחד שלא לענות ותחליט להשיב לשיחה תגידי לו שלא הייתי בבית". הוא הודה לי ואמר שוב: "אני מבקש ממך בפעם הבאה שלא לחלל שבת בשום דבר הקשור בענייני, זה גורם לי המון צער ואני מבטיח לך שלא תגרם לך שום רעה ושחלילה לא אבוא אליך בטענות אם תימנע מלבוא אלי, תמיד תוכל לשנות משום דרכי שלום, שבת שלום".

חזרתי משם אפוף מחשבות, סיפרתי לאשתי ולילדי את הקורות אותי ואמרתי להם שאני מעריך את האיש הזה ומקנא בו קנאה גדולה, "הוא יושב ובחן את הילד שלו, ויש לו הרבה ילדים, ואני, הילד שלי צריך להתחנן אלי שאזזו מהטלפון הסלולרי שלי, אני רוצה לחשוב מה לעשות בנידון" ודמעות עמדו בעיני. במוצאי שבת התקשר השליט לבוס שלי בחרי אף וזעם, איני יודע מה הוא ענה לו אך העסקים לא הופסקו והתלות שלו בבוס שלי רק גברה....

הסיפור הזה חולל בי ובמשפחתי שינוי, בהתחלה היה זה בשבת, החלטנו להקדיש את השבת לילדים, בלי טלפונים סלולריים ומסכים, בלי כלום! ובד בבד התחלנו להסתכל בערוץ הידברות ולשתף את ילדינו, ולאט לאט התחלנו להתקרב לדת. כיום אנו שומרים תורה והמצוות, בינתיים אני כאן בישוב אך מהר מאד נעזוב. הדרך עוד ארוכה אבל לפחות הכיוון ברור לנו, אורה של השבת מאיר לנו את הדרך ולעולם לא נשכח איך הגענו לאור הזה....

פִּינַת הַהִלְכָה הַלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעֲוֹדַת פֶּת [ה]

א. מצוה מדברי חכמים [מדרבנן] ליטול ידיים בכלי עם מים לפני הסעודה שאוכל בה לחם (ש"ע לז"ח ס"י קנח ס"א, וכה"ח ס"ק ג' וס"י קנט ס"א). וצריך להיזהר מאוד בנטילת ידיים, שכל המזלזל בזה חייב בנידוי ובא לידי עניות ונעקר ח"ו מן העולם (ש"ע ס"ט).

מִים הַכּוֹשִׁים לְנְטִילָה [המשך]

ב. מים שנטתנו מראיהם בין מחמת עצמם בין מחמת דבר שנפל לתוכם וכדו' פסולים לנטילת ידיים (ש"ע ס"י קס ס"א).

הטעם: לומדים זאת מהמים בכיור שהיה במקדש לטהרת הידיים שפסול בשינוי מראה (משנ"צ ס"ק א). הסבר: דווקא כשהצבע שנפל למים והתערבב לגמרי והפכו לגוף אחד נחשב שינוי מראה האסור, אבל אם השינוי מעפר שנתערב בתוכו לא נחשב שינוי מראה, שהרי אם ישוה את המים החולות ישקעו למטה והמים יחזרו להיות צלולים כבראשונה (משנ"צ ס"ק ג, פסקי תשובות לגר"ש רבינוב"ץ ס"י קס ס"א, הלכות שולס לגר"ע יוסף ח"א עמ' שט).

ג. מים שנעשו בהם מלאכה פסולים לנטילת ידיים (ש"ע ס"י קס ס"ב).

הטעם: כשאדם עושה במים מלאכה [שימוש לצורכן] הם נעשים כ"שופכין" המיועדים לשפיכה (משנ"צ ס"ק ו וע"פ הרמב"ם הל' ברכות פ"ו ס"ח).

ואפילו המים לא נשתנו כלל עקב השימוש בהם, וגם לא נסרחו ונפסדו כלל, מ"מ פסולים לנטילת ידיים. ואף אם ע"י דעתו וטבעו של אדם זה לא נעשו המים כשופכין עקב מלאכה זו, ולדידו הם ראויים לשתיה מ"מ אין לנו אלא את קביעת חז"ל שנעשה בהם מלאכה ופסולים לנטילה (פסקי תשובות ס"י ק ס"ד).